

LANGESO

messe for juletræer og pyntegrønt

2007

Af Afsætningsmedarbejder Henrik Mainz og seniorkonsulent Claus Jerram Christensen

Torsdag den 16. august 2007 løb den 16. fagmesse for juletræer og pyntegrønt af stabelen på Langesø. Traditionen tro kunne man den tredje torsdag i august møde gamle bekendte, skabe nye kontakter, gøre brug af messe-tilbud, se kåringen af årets juletræ

samt lytte til faglige punkter på og omkring messeområdet.

På årets messe var der omkring 115 udstillere, som dækkede hele spændet fra frø til fest. Der var omkring 2000 besøgende på messen, hvilket svarer ret

præcist til sidste års messe. Dermed er Langesømessens fortsat samlingsstedet for branchen og den største juletræsmesse i Nordeuropa. Udviklingen går samtidig også fortsat i retning af flere besøgende fra udlandet, mens antallet af de danske gæster derimod nok er en smule i til-

En glad og overrasket Kenneth Krogh modtager prisen for Danmarks flotteste træ. Foto: Betina Hansen.

bagegang. Hovedindtrykket bliver derfor en stadig mere international messe. Vejret viste sig til en start fra sin pæneste side, men senere på dagen faldt et par byger, som fik såvel udstillere som publikum ind på de iøvrigt velbesøgte stande.

Årets juletræ

15 elegante og velproportionerede nordmannsgran træer konkurrerede i år om titlen som Danmarks flotteste juletræ, hvorved jo følger både hæder og ære samt Den Gyldne Stjerne fra Georg Jensen. Antallet af træer i konkurrencen i år var færre end tidligere, og det følger dermed øjensynligt den samme trend som i den øvrige danske produktion – færre og færre træer i udbud. Der skal dog alligevel lyde en opfordring til hele branchen om fremover ikke at holde sig tilbage, men derimod i større omfang medbringe et træ hjemmefra som deltager i denne sjove konkurrence.

De fleste af deltagerne i årets konkurrence var således også gengangere fra de tidligere år, men ikke desto mindre var det en førstegangs-deltager, som løb med den hædersfulde titel i år. Det flotteste juletræ i år kom fra producenterne Bente og Kenneth Krogh fra Hammel. Kenneth Krogh fortalte, at han gennem flere år havde taget tilløb til at deltage, men måske var i tvivl om træerne derhjemme nu også var gode nok. I år var der så et, som klarede både hans og hustruens hårde kvalitetskrav, og det blev så indleveret til konkurrencen – og vandt. Og det vandt endda temmelig overlegent, idet antallet af stemmer på dette træ var 40 % flere, end træet på andenpladsen modtog. Og i alt var det faktisk 29 % af samtlige stemmer, som faldt på dette træ.

Til gengæld var andenpladsen så en gammel kending, som har deltaget i konkurrencen gennem de seneste adskillige år. Med 22 % af alle stemmerne gik denne placering

igen i år til Maglesø Plantage, der dermed for tredje år i træk placerer sig mellem de tre bedste træer. Men altså stadig uden at have taget sejren endegyldigt hjem. Ikke desto mindre er det dog en flot række af gode placeringer. Man må sige, at det er en producent, der ved, hvad der eftertrages.

Tredjepladsen gik til Mads Peter Larsen fra Fyn, som også flere gange tidligere har deltaget, men endnu ikke opnået en placering. 2007 var altså så året, hvor det skulle ske. Tredjepladsen blev sikret med 15% af stemmerne.

Som altid modtog alle træer stemmer, men der var dog større spredning i år end tidligere. Helt grundlæggende kan man sige, at der stadig medbringes mange træer til konkurrencen, som er formreguleret i en eller anden form. Det gælder for omkring 70-80% af alle konkurrence-deltagerne. Men når de 5 bedst placerede træer bæres ud til

Kandidater til prisen som Danmarks flotteste juletræ.
Foto: Betina Hansen

Scan-Sprayer Tågesprøjte

- sprøjter dine juletræer bedst !!

Scan-Sprayer Tågesprøjter har de seneste 4 - 5 år været den mest solgte sprøjte til juletræskulturer - og ikke uden grund;" Et kraftigt galvaniseret chassis, effektiv pumpe-teknik og ikke mindst

markedets kraftigste blæser, sikre effektiv sprøjtning og stor kapacitet under alle forhold.

Scan-Sprayer Tågesprøjter fåes som liftsprøjte op til 1.000 liter og trailersprøjter op til 5.000 liter med udblæsning i 3 varianter; én side, Twin til begge sider eller som svingbar. Sprøjter op til 55 meter vandret og 25 meter lodret.

Tjek www.scan-agro.dk for priser og detaljer.

9560 Hadsund • Tlf. +45 96 52 06 00
4100 Ringsted • Tlf. +45 57 66 00 30
www.scan-agro.dk info@scan-agro.dk

finalerunden, er det imidlertid tydeligt, at det er de naturgroede træer, der hvert år får de fleste stemmer. Det kan være et udtryk for den danske smag, at det etagerede og alligevel velafbalancerede træ er det foretrukne blandt publikum, men vi kunne samtidig se, at der var rigtig mange udlændinge blandt de, der valgte at komme forbi med en udfyldt stemmeseddel. Og derved kan i hvert fald konkluderes, at det også er en trætype, som er velanset uden for Danmarks grænser. Altså hermed et lille hint til næste års deltagere.

Original Nordmann standen midt på markedspladsen

Som sædvanlig var den store stand på markedspladsen en fælles stand for Juletræsdyrkerforeningen og Informationscentrum Nordmann-tanne, som jo står for den praktiske side af vores markedsføringskampagner i udlandet.

I år var der som noget nyt medtaget informationer om det nyeste tiltag indenfor markedsføringsområdet, nemlig Nordic Green kampagnen, som på lidt længere sigt skal gøre det lige så attraktivt at være klippegrøntproducent, som det i øjeblikket ser ud til at være som juletræsproducent. Der var i messeteltet en ganske markant interesse for dette nye initiativ. Og interessen kunne mærkes både hos de danske producenter og de udenlandske opkøbere, som meget gerne ville vide noget mere om, hvad hele det nye koncept indeholder og kan tilbyde branchen. Der var mange gode tilbagemeldinger om, at det er et vigtigt tiltag på et særdeles vanskeligt marked. Og det ser ud til, at der kan opnås en betydelig opbakning, hvis det skal måles på det engagement, som mange besøgende viste omkring klippegrøntet.

Også Original Nordmann kampagnen fremviste resultaterne af de seneste 10 års anstrengelser. Også her var interessen

som sædvanlig stor, og ikke mindst er der spænding omkring, hvilken videreudvikling man kan finde på her i Danmark omkring den fortsatte markedsføring af de efterhånden værdifulde nordmannsgraner. Original Nordmann er velkendt overalt i Europa, og mange besøgende fra udlandet kunne særdeles gerne tænke sig at blive tættere knyttet på de muligheder, som hele kampagnekonceptet tilbyder.

Rundt på messeområdet

I en tid, hvor prisudviklingen for juletræerne går den rigtige vej, var der ikke store revolutionerende nyheder blandt maskinudbydere og tilbehørshandlere. De fleste stande handlede i langt højere grad om forbedringer af eksisterende løsninger og forfining af eksisterende udstyr. Det gjaldt for så vidt alle typer udstillere.

Derimod kan man sige, at der var en langt mere optimistisk og positiv stemning blandt

"Fra frø til plante" var temaet på denne udstilling hos Johansens Planteskole. Foto: Henrik Mainz.

Jan Jürgensen og Niclas Scott Bentsen, Skov & Landskab redegjorde for bredsprøjtning med Pomoxon i stedet for påføring med ruller. Foto: Iben M. Thomsen.

ASM

En vifte af muligheder

ASM ØSTERVANG • www.asm-ostervang.dk

Tlf. 98 56 52 50 • Fax 98 56 55 52 • Terndrupvej 28 • Astrup • 9510 Arden

Netmaskine • Hegnsudruller • Plantemaskine: 1- 2- eller 3-rækkes • Pallegafler

Transportvogn • Spidser • 1-armet sprøjtebom

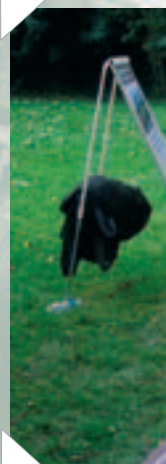
Ny stærk 1 rækket plantemaskine til plantning mellem stød

NYHED Pælehammer, hydraulisk

ASM ØSTERVANG giver dig en bred vifte af muligheder at vælge imellem, indenfor skovbrug, til konkurrencedygtige priser.

Du er naturligvis velkommen til at kontakte os, for yderligere oplysning eller for at få tilsendt prospekt.

Næringsstofproblemer var et af de faglige emner på Langesø. Skønvis 150 deltagere valgte at lytte til dette punkt, som foregik ved Sepouialunden. Foto: John Hart.

både udstillere og besøgende end i mange år. De opadgående priser har givet sig udslag i flere og større ordrer i ordrebøgerne hos de forskellige udbydere af varer til branchen. Og samtidig oplevede en lang række af de udstillende eksportører også, at deres gennemførende salg på messen gik nemmere, end i de foregående år.

Flere forskellige udbydere af palleteringsmaskiner var til stede på messen, men stadig ser det ud til, at CT-systemet er det mest benyttede og efterspurgt. Compact-Trees stand var som sædvanligt bestykket med adskillige af de store og effektive maskiner

Et polsk firma udstillede en række af de produkter, som forarbejdes af forskellige typer klippegrønt. Det er nyt at se udstillere fra dette land indenfor området, men det illustrerer glimrende den almindelige tendens på klippegrøntmarkedet, at vores

råvareprodukter bliver viderebearbejdet andre steder end tidligere. I samme genre var også det danske firma Forst Service, som også får sine produkter fremstillet i Polen, men som hovedmarked sender det meste til Tyskland.

Indenfor planteskoleområdet viste Hede-Danmark, hvordan man kan lege lidt med planterne. Et stort skilt med deres logo udformet i små kasser med salgsklare planter. Man stod faktisk med tanken, at et sådant skilt kunne være på hver eneste af Hede-Danmarks adresser, men udført med klippegrønt i stedet. Det ville give et flot indtryk hos enhver besøgende samtidig med, at der sendes et tydeligt signal om hvad man beskæftiger sig med.

Også andre planteskoler havde traditionen tro gjort sig umage med at vise, hvad de kan. Eksempelvis var en spændende mini udstilling hos Johansens Planteskole, som

illustrativt viste juletræets historie lige fra det plukkes som kogle i Georgien til den salgsklare plante, der senere skal udvikle sig til et juletræ af høj kvalitet.

Faglige punkter

Årets bustur var i år erstattet af en "gør-det-selv" tur, idet de faglige punkter var placeret på messeområdet henholdsvis på det nyligt afdrevne areal syd for smedjen. Det faglige punkt vedrørende ukrudtsbekæmpelse lå lidt længere væk og krævede en lidt længere gåtur. Den ændrede bustur skabte som forventet en del mere aktivitet på messearealet, men flere blandt publikum havde svært ved at finde rundt til de faglige punkter, som derfor generelt var dårligere besøgt end i de tidligere år.

På renafdriften syd for smedjen fortalte Frans Theilby, *Skov & Landskab* om metoder og egnede redskaber til klargøring af et tidligere

På arealet syd for smedjen redegjorde Frans Theilby, *Skov & Landskab* for maskinvalg og økonomi i relation til afdrift af gammel gran, som ønskes efterfulgt af juletræer. Foto: Iben M. Thomsen.

Dansk Skovkontor 21/9

Mærkegrej til juletræer: etiketter, hæftetænger, klammer.

Rygsprøjter: Vermorel eldrevet eller manuel.

TLF. 5783 0110 . www.dansk-skovkontor.dk . FAX 5783 1310

skovareal til juletræsproduktion. Omkostninger, fordele og ulemper ved de forskellige metoder blev gennemgået. Samtidig blev det understreget, at sparede omkostninger i etableringsfasen ofte vender tilbage som en boomerang i form af øgede omkostninger til kulturarbejder som renholdelse, stabklipping og vækstregulering. Frans frarådede at man foretog en egentlig stødrydning for at kunne foretage en efterfølgende maskinplantning, da borttranporten af stød og efterfølgende planering ofte er meget dyr. I stedet gik anbefalingen på at stødfæse og acceptere den lidt dyrere manuelle plantning. Derved har man sikret sig at man fremover kan færdes frit i kulturen i forbindelse med diverse kulturarbejder.

På samme areal kunne tilhørerne se eksempler på vækstregulerede træer, som var bredsprøjtet med vækstreguleringsmidler i stedet for den traditionelle behandling

med roller. Effekten i 2007 havde generelt været lidt ringere end i de tidligere år på grund af den tidlige start på vækstsæsonen. Jan Jürgensen, DJ og Niclas Scott Bentsen, *Skov & Landskab* demonstrerede behandlinger med forskellige doseringer – en foreløbig konklusion viser, at sprøjtning med 1,5 l Pomoxon/ha to til tre gange i løbet af vækstsæsonen kan give tilfredsstillende vækstreduktion, dog kunne noget tyde på, at der i 2007 måske var behov for helt op til fire sprøjtninger. På baggrund af de indtil nu foretagne forsøg vil der blive søgt om off-label godkendelse til bredsprøjtning.

Tæt ved smedjen inviterede *Skov & Landskabs* svampeekspert Iben M. Thomsen til diskussion om årsagen til røde nåle (CSNN), hvilket flere af de besøgende berettede om udbredte forekomst af i år. Hun havde lånt to poster af deltagere på den internationale juletræskonference og hængt op sammen med sin egen med resultater fra et

nyligt afsluttet PAF projekt. Den ene poster handlede om, at svampen *Kabatina abietina* i Norge jævnligt findes på nåle med de karakteristiske orange bånd og spidser (Talgø *et al*). I modsætning hertil stod den danske poster, som afviste, at svampeangreb var årsagen til røde nåle i Danmark, men påpegede at nedbørsrige forår giver større risiko for røde nåle. Endelig var der en poster fra Nordvestamerika, som i lighed med de danske undersøgelser viste, at CSNN var en fysiologisk skade. Posterene illustrerede betydningen af genetik for røde nåle (CSNN) i nobilis, herunder at afkom af danske frøplantager havde lav tilbøjelighed til at få røde nåle (Chastagner *et al*). Som man kunne forvente, var der også blandt dyrkerne flere meninger om årsagen til røde nåle hos nordmannsgran og den udstillede "uenighed" blandt forskerne udløste livlig snak. Ikke mindst blandt en stor gruppe tyske gæster, som besøgte standen som del af en guidet tur under ledelse af Hans Ber-

Flere udenlandske firmaer med speciale i bearbejdning af klippegrønt deltog i årets messe. Foto: Henrik Mainz.

HedeDanmark havde begået dette logo udformet af salgsklare planter i kasser. Foto: Henrik Mainz.

ner. Senere udtalte en tysk ekspert, at røde nåle kan have flere årsager, og at han i år næsten ikke har fundet *Kabatina* svampen i tilsendte prøver (K. Lange pers. com).

Bagefter underholdt Iben Thomsen om de nyeste forskningsresultater om ædelgrantederamsrust. De fleste juletræsdyrkere kender denne svamp, der normalt værtskifter mellem gederams og alm. ædelgran. Via forsøg er det vist, at man kan forudsige, at sporene bliver kastet ved første større regnbyge efter 1. maj. Desuden skal træerne have penselformede skud, før de for alvor angribes. I år skete smitten d. 16. maj, og da foråret var lunt, kom nordmannsgranens udspring tidligere end normalt, så nogle træer var i farezonen. De besøgende på standen var dog enige om, at deres bekæmpelse af gederams effektivt holdt problemet væk. Mange klarede det med den anbefalede slåning i juli kombineret med Roundup sprøjtning på genvæksten i

september. Der var endvidere en diskussion af, om dueurt som mulig værtplante, men konklusionen var, at vi ikke i Danmark har set dokumenterede eksempler på angreb på grund af dueurt i juletræskulturerne. Dyrkere med juletræproduktion i udlandet kunne desuden diskutere den rette timing af forebyggelse med fungicider, som jo ikke pt. er godkendt til brug i nordmannsgran i Danmark.

På messearealet ud for Sequoialunden fortalte Lars Bo Pedersen, *Skov & Landskab* og Claus Jerram Christensen, DJ om næringsstofproblemer i nordmannsgran, og hvordan disse kunne afdækkes ved at tage nåleprøver. De hyppigst forekommende næringsstofmangler hidrører fra makronæringsstofferne kvælstof (N), kalium (K), magnesium (Mg) samt fra mikronæringsstofferne jern (Fe) og mangan (Mn). Der blev vist intervaller for nålekoncentrationerne af de enkelte næringsstoffer, og der blevet vist

mangelsymptomer og givet anbefalinger til afhjælpning for makronæringsstofferne.

I lidt større afstand fra messeområdet fremviste Paul Christensen, PC-Consult en række nye ukrudtsmidler. Heraf synes især Accurate og blandinger af glyphosat og Pelican at være de mest lovende midler til de fremtidige forårssprøjtninger. Det forventes, at visse af midlerne med lidt held kan have off-label godkendelser til brug i juletræer allerede til foråret. Disse midler har en betydelig mere langvarig virkning end f.eks. Logo og Titus og må forventes at erstatte disse midler i løbet af nogle år.

Forst Flowmatic 500 Skovgødningsspreder

Velegnet til juletræ- og pyntegrønts kulturer, maskinen er en luftgødningsspreder, hvis blæser trækkes af traktorens kraftudtag. Gødningstilførslen og tudens svingninger trækkes af en oliemotor via traktorens olieudtag. Maskinen er liftophængt og derfor meget smidig til gødning i skoven.

SPECIFIKATIONER:

Tankindhold 500 kg / 1000 kg
Kastebredde op til 20 m, justerbar
Kastehøjde fra 2 - 3,5 m
Kraftbehov 35 hk
PTO 540
Gødningmængde op til 2400 kg pr. time
Tud justerbar
Læsehøjde 1,24 m
Totalhøjde 1,80 m
Længde 1,60 m
Bredde 1,35 m
Vægt 370 kg

EKSTRAUDSTYR:

75° tud (standard) - 90° tud
Fjernbetjening - Højtryksfilter
Forhøjning for ekstra gødning.

Bovlundbjergvej 20 • DK-6535 Branderup J • Tlf. +45 7483 5233
Fax +45 7483 5395 • bovlund@bovlund.dk • www.bovlund.dk

BOVLUND